

Predikan 13 Söndagen efter trefaldighet 2022

5 Mos.15:7-11,Rom.13:8-10,Matt.5:38-48

Medmänniskan

Idag firar vi diakonins söndag, och det handlar alltså om den enkla gyllene regeln, att *allt vad ni vill att människorna ska göra för er, det ska ni göra för dem.*

Praktiskt, enkel vardagskristendom skulle man kunna säga. Här är det inga krångliga teologiska teorier eller dogmer som vi förväntas tro på, utan bara sådant som var och en kan förstå.

Men är det så enkelt då? Den här söndagens budskap är väl det mest utmanande man kan tänka sig. Vi börjar med 5 Mosebokens uppmaning till oss.

Man brukar ibland säga att det sista som blir frälst är plånboken. Våra pengar håller vi gärna ganska hårt i.

Men här kommer det nu en fattig och behövande medmänniska-vem som helst verkar det- och ber om att få låna lite pengar. Vad gör jag då? Jag tror att vi alla har varit i den situationen någon gång. Ska jag öppna min egen plånbok eller ska jag inte. Ska jag ta risken att låna ut pengar utan att veta om jag någonsin får tillbaka dem, eller ska jag inte? Det är det som ligger bakom talet om det sjunde året, friskrivningsåret. Det året skulle alla skulder avskrivas, och låg det året nära, ja då var ju just risken stor att man aldrig skulle få tillbaka pengarna.

Jag har lånat ut pengar åtskilliga gånger; ibland med löfte att de ska betalas tillbaka, ibland inte. Jag har sällan eller aldrig fått tillbaka dem. Jag har sett detta som en övning i praktisk kristendom, det som Johannes beskriver så här i ett av sina brev; *om du inte älskar*

din broder som du har sett, kan du inte älska Gud, som du inte har sett.

Om jag hade sagt nej, och hållit hårt om mina pengar, stängt mitt hjärta för en behövande medmänniska, och låtit bli att öppna handen för honom eller henne, skulle jag då vara en trovärdig kristen människa?

Nu menar jag inte att vi ska låna ut och ge åt alla människor, oavsett vad de vill ha. Jag tror inte heller att Jesu uppmaningar att sälja allt och ge bort åt de fattiga, är någon bra idé. Att jag istället blir fattig och någon annan rik kan inte vara någon vinst, vare sig för Gud eller människor.

Men nu gäller det mera själva min inställning till min medmänniska. Är jag beredd att hjälpa till, att bidra med något, eller är jag inte? Utan att själv bli utblottad alltså. Det är värt att lägga märke till att just denna praktiska medmänsklighet, att villigt ge, är förenat med Guds välsignelse; *ty för detta skall Herren, din Gud, välsigna dig i allt du gör och allt du företar dig.*

Sådan praktisk kristendom är i själva verket det Bibeln menar med kärlek.

Vi har romantiserat bort ordet kärlek så att vi bara förknippar det med känslor, men här handlar det om praktisk och konkret omsorg om medmänniskan. Så att alltså Paulus kan säga i Romarbrevet att alla de tio buden kan sammanfattas med ordet, *du skall älska din nästa som dig själv. Kärleken är alltså lagen i dess fullhet.*

För det är ju just i umgänget med mina medmänniskor i vardagen som det avgörs om jag älskar eller inte.

Och om vi prövar oss själva mot den här praktiska kärleken, så inser vi ju att vi visst inte alltid har älskat. Vi har både svikit och varit hårdhjärtade, vi ha inte lyckats vara sådana som vi kanske skulle vilja vara. Paulus var själv realist, det är ju han som skrev: *jag förstår inte hur jag handlar, det goda som jag vill det gör jag inte, men det onda jag inte vill det gör jag.*

Det är viktigt att se och förstå sin egen dubbelhet, vi är alltid både och, både rättfärdiga och syndare, som Luther brukade uttrycka det. Det är för oss som Jesus lider och dör, för att vi ska få förlåtelse, och ständigt nya möjligheter, varje dag, att leva i kärlek. Men detta att leva i kärlek, är inte lätt. I synnerhet inte det Jesus uppmanar oss till i Bergspredikan idag; om någon slår dig på högra kinden, så vänd den andra till.

Menar Jesus alltså att alla mobboffer, alla misshandlade och plågade, bara tyst ska vända andra kinden till och låta misshandeln och mobbningen fortsätta. Nej, säger jag, och åter nej! Här handlar det inte om den som slår i överläge, mot en svag och underlägsen människa, utan om två jämstarka, där båda har möjlighet att slå tillbaka eller låta bli. Ändå är det svårt att tåla, svårt att svälja förtretet, svårt att inte bli arg och framförallt svårt att behärska sin naturliga drift att försvara sig och slå tillbaka.

Det är ju lika grymt att uppmana ett mobboffer att fortsätta vara mobbarnas slagpåse, som det är att säga till Ukrainas folk idag, att ni ska visst inte försvara er, utan låta Ryssland invadera och ta ert land för att ni sedan ska leva som förtryckta slavar.

Det är inte så jag uppfattar Jesus. Inte heller menar han att vi ska försvara våra fiender och deras handlingar om de är grymma och onda, utan att vi ska älska dem, och med det menas alltså

inte att vi ska känna varma känslor för dem, utan att vi ska göra mot dem som vi skulle vilja att de gjorde mot oss. Och ingen vill väl bli hatad och förföljd, misshandlad och plågad. Löna därför ont med gott och hämnas inte en oförrätt.

Vi förstår nog alla att om verkligen lyckades bryta den onda spiralen; våldets, hämndens, konflikterna och krigens onda spiral av hot, hämnd och mothämnd, då skulle världen bli vad Gud menade; ett Edens lustgård av frid och harmoni.

Den världen lever vi inte i, än. Men den är på väg. Det är den världen Jesus visar oss med allt vad han säger och gör. Han kallar den Guds rike, och han säger ibland att Guds rike är mitt ibland oss, eller att Guds rike är inom oss.

Han beskriver det som ett frö som växer. Litet och oansenligt till en början, men så småningom ett stort träd. Och det är i det lilla det stora börjar.

Det är i ditt och mitt liv det visar sig om Guds rike är möjligt och tänkbart.

Finns det alltså en värld där ingen hatar, ingen hämnas och ingen misshandlar någon, en värld utan krig och konflikter? Finns det en värld där alla har lika stor rätt att leva och alla har samma rättigheter, en värld där ingen förföljs eller diskrimineras?

Finns det en värld där vi förlåter istället för att hämnas och ge igen?

Finns det slutligen en värld utan lidande, olycka, sjukdom och död?

Idag är det val i Sverige. Vi står inte i ett val mellan det samhälle vi har och Guds fullkomliga rike, som jag just beskrev. Men vi står i ett val mellan det samhälle vi har och det vi skulle önska att vi hade. Vi har alla våra visioner om ett gott samhälle, och det avgör i alla fall till en del vad vi röstar på.

Jag skulle önska att vi alla, oavsett vad vi röstar på, inser att vi måste leva tillsammans, och förverkliga våra visioner tillsammans, inte grupp mot grupp, inte i konflikt och motsättning, inte visioner som bygger på att vissa ska vara med och andra uteslutas, utan just tillsammans, med olikheter och svårigheter att alltid förstå varandra. Men gräver vi skyttegravar förbereder vi oss för krig, om vi istället möter varandra och försöker förstå varandra, älskar våra fiender och ber för dem som förföljer oss, då tar vi alla fall några små steg mot det Guds rike, som alla är inbjudna till.

Amen